

Sygn. akt II UK 457/13

POSTANOWIENIE

Dnia 4 lutego 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z wniosku L. S.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.
o prawo do emerytury pomostowej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 4 lutego 2014 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 28 czerwca 2013 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z 28 czerwca 2013 r. oddalił apelację skarżącego organu rentowego od wyroku, którym zmieniono jego decyzję z 10 kwietnia 2012 r. i przyznano ubezpieczonemu L. S. prawo do emerytury pomostowej. Skarżący odmawiał zaliczenia do okresu pracy w szczególnych warunkach okresów zatrudnienia ubezpieczonego u armatorów zagranicznych za pośrednictwem [...] Agencji [...]. Ustalono, że w okresie spornego zatrudnienia Agencja ta uiszczała składki na ubezpieczenie społeczne ubezpieczonego w kraju. Prace na statkach żeglugi morskiej, to prace w szczególnych warunkach – ustawa z 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych, załącznik nr 1, pkt 23. Sąd Apelacyjny wskazał, że wobec niespornej pracy oraz opłacania składek na ubezpieczenie, przy spełnieniu pozostałych przesłanek, prawo ubezpieczonego do emerytury pomostowej nie powinno być kwestionowane, zwłaszcza wobec

orzecznictwa Sądu Najwyższego. W wyroku z 1 czerwca 2010 r., II UK 5/10, LEX nr 589882, stwierdzono, że okresy wykonywania pracy za granicą w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze na podstawie umów o pracę zawartych bezpośrednio z pracodawcami zagranicznymi mogą być uznane za okresy zatrudnienia w rozumieniu art. 32 ust. 1, 2 i 4 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, pod warunkiem opłacenia składek w Polsce również na dobrowolne ubezpieczenia emerytalne i rentowe, chyba że na podstawie umów o zatrudnieniu lub umów międzynarodowych pracownik został objęty ubezpieczeniem w trybie i na zasadach obowiązujących w państwie zatrudnienia lub określonych w umowach międzynarodowych. Ponadto Sąd Apelacyjny wskazał na wyroki Sądu Najwyższego z 21 stycznia 2010 r., II UK 162/09, LEX nr 583806, z 12 marca 2010 r., II UK 286/09, OSNP 2011 nr 17-18, poz. 237, z 5 listopada 2009 r., II UK 108/09, OSNP 2011 nr 11-12, poz. 163.

Organ rentowy we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania podał co następuje: „- w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne oraz potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości w praktyce przy ich stosowaniu, a mianowicie: czy wobec treści art. 2 pkt 2 i 3 oraz art. 51 i 49 ustawy o emeryturach pomostowych można zastosować te przepisy w przedmiotowej sprawie i zaliczyć do okresów pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 3 ustawy o emeryturach pomostowych, okres pracy marynarza, wykonywanej u armatora zagranicznego, do której został skierowany przez pośrednika, a nie płatnika i czy taki marynarz jest w kręgu podmiotów uprawnionych do ubiegania się o emeryturę pomostową na podstawie art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych. Wobec powyższego, w świetle przedstawionego stanu faktycznego i prawnego sprawy – zdaniem organu rentowego, zachodzi potrzeba wykładni przez Sąd Najwyższy zaskarżonych przepisów prawa materialnego. Wskazana kwestia prawna nie jest jednostkowym przypadkiem, a zatem jej rozstrzygnięcie będzie miało istotny wpływ na rozpoznanie podobnych spraw w przyszłości, a także doprecyzowanie obowiązujących w tym zakresie przepisów przez ustawodawcę. Biorąc po uwagę całokształt sprawy pozwany ZUS uznając, iż skarga kasacyjna jest w pełni uzasadniona, wnosi jak na wstępie”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Treść wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania (wyżej *in extenso*) nie pozwala stwierdzić zasadnej podstawy przedsądu i dlatego wniosek nie został uwzględniony.

Jedynie hasłowo wniosek odwołuje się do podstaw przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Pierwsza nie spełnia się dlatego, że istotne zagadnienie prawne nie zostało w ogóle sformułowane, ani tym bardziej przedstawione. Chodzi wszak o problem juretycznie doniosły, opracowany na podstawie analizy prawa, orzecznictwa, a nawet doktryny, po której to wpierw sam skarżący może stwierdzić, że istotne zagadnienie prawne rzeczywiście występuje i dlatego powinien rozpoznać je Sąd Najwyższy.

To samo odnosi się do warunków drugiej podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., gdyż nie każda wątpliwość czy potrzeba wykładni przepisów uzasadnia przyjęcie skargi do rozpoznania. Warunkiem tej podstawy są kwalifikowane wątpliwości w zakresie wykładni przepisu, czyli wątpliwości poważne lub wywołujące rozbieżności w orzecznictwie sądów. Skarżący we wniosku całkowicie pomija wykładnię przepisów, którą przedstawiły w tej sprawie Sądy pierwszej i drugiej instancji, odwołując się nawet do orzecznictwa Sądu Najwyższego. Tymczasem wniosek skarżącego poprzestaje tylko na samym zgłoszeniu potrzeby wykładni i nie wykazuje na czym miałyby polegać poważne wątpliwości w wykładni, przy czym w pierwszej kolejności powinien odnieść się do wykładni jaką na podstawie przepisów prawa pozytywnego przedstawiły Sądy w tej sprawie. Skarżący tego nie czyni. We wniosku wymaga natomiast wykładni określonych przepisów i treść wniosku nie wykracza poza zwykłą wykładnię i stosowanie prawa, co zresztą leży u podstaw rozstrzygnięcia w sprawie. Zwykła wykładnia prawa nie stanowi podstawy przedsądu, wszak skarga kasacyjna nie miałaby wówczas granic i postępowanie kasacyjne stałoby się kolejną (powszechną) instancją (trzecią).

Innymi słowy wniosek sprowadza się do oceny rozstrzygnięcia w konkretnej sprawie i pytania czy okres pracy marynarza, wykonywanej u armatora zagranicznego, do której został skierowany przez pośrednika, a nie płatnika, może być okresem pracy wymaganym do emerytury pomostowej. Takie zredukowanie zagadnienia (po wykluczeniu istotnego zagadnienia prawnego i podstawy

przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) oznacza, że chodzi w istocie o kontrolę rozstrzygnięcia w sprawie, czyli o podstawę przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., do której jednak wniosek nie odwołuje się, nawet hasłowo nie twierdzi, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (czym innym jest sformułowanie we wniosku *in fine* „skarga kasacyjna jest w pełni uzasadniona”).

Odnosić też należy, że Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej pozwanego w podobnej sprawie (postanowienie z 18 września 2013 r., II UK 207/13, dotychczas niepublikowane). Oddalono też skargę kasacyjną pozwanego i zajęte stanowisko wyraża syntetycznie następująca teza – Świadczenie pracy potwierdzające wykonywanie pracy u armatorów zagranicznych, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w charakterze członka załóg w warunkach szczególnych (na statkach morskich) wystawione przez jednostkę kierującą obywateli polskich do pracy za granicą ([...] Agencja [...] Sp. z o.o.), która uiszczala składki na ubezpieczenia społeczne, na zasadach i w wysokości określonej obowiązującymi w tym zakresie przepisami, daje podstawę do ustalenia tzw. faktów ubezpieczeniowych - okresów pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze przypadających przed dniem 1 stycznia 2009 r. i może stanowić podstawę do przyjęcia, że okresy pracy w nim podane są okresami pracy w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze (art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. d ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm. oraz art. 49 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych - Dz.U. Nr 237, poz. 1656 ze zm. w związku z § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze - Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) – wyrok Sądu Najwyższego z 10 października 2013 r., II UK 106/13, LEX nr 1391452. Inaczej - marynarz wykonujący pracę u armatora zagranicznego, do której został skierowany przez [...]A[...] jest zatrudniony w warunkach szczególnych w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach pomostowych (wyrok Sądu Najwyższego z 29 stycznia 2014 r., II UK 255/13).

Już wcześniej powiedziano też, że okresy wykonywania pracy w szczególnych warunkach u pracodawcy zagranicznego na podstawie skierowania

upoważnionej polskiej instytucji kierującej pracowników do pracy za granicą, za które nie było obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne w Polsce, mogą być uznane za składkowe okresy ubezpieczenia na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 1c ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, natomiast począwszy od tej daty, okresy zatrudnienia u pracodawców zagranicznych mogą być uznane za składkowe okresy podlegania ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym w Polsce, jeżeli zostały opłacone składki (art. 6 ust. 2 pkt 1d tej ustawy). Te okresy wykonywania pracy u pracodawców zagranicznych na podstawie skierowania upoważnionej polskiej instytucji kierującej pracowników do pracy za granicą lub za zgodą właściwych władz polskich, za które wymierzana i pobierana obowiązkowo była wysoka danina dewizowa z przeznaczeniem między innymi na renty lub emerytury, z której nie odprowadzano składek na polskie ubezpieczenie społeczne, bo przed dniem 1 listopada 1995 r. nie uregulowano wyraźnie obowiązku opłacenia składek na ubezpieczenie społeczne w Polsce, mogą być uznane za składkowe okresy ubezpieczenia na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 1c ustawy z 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jeżeli pracownik zatrudniony za granicą nie został objęty innym systemem zabezpieczenia społecznego w trybie i na zasadach obowiązujących w kraju zatrudnienia lub na zasadach określonych w umowach międzynarodowych (wyroki Sądu Najwyższego z 27 kwietnia 2010 r., II UK 329/09, OSNP 2011 nr 19-20, poz. 262 i II UK 328/09, OSNP 2011 nr 19-20, poz. 261; podobnie wyrok z 27 sierpnia 2009 r., II UK 396/08, OSNP 2011 nr 7-8, poz. 109).

Z tych motywów – z braku zasadnej podstawy przedsądu – orzeczono jak w sentencji, stosownie do art. 398⁹ § 2 k.p.c.

[aw]